

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Eiropas Brīvprātīgo humānās palīdzības korpuss (EBHPK). Nodrošināt iespējas un atbalstu visu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu dalībai EBHPK” (izpētes atzinums pēc prezidentvalsts Lietuvas pieprasījuma)

(2014/C 67/03)

Ziņotājs: Giuseppe IULIANO

2013. gada 15. aprīlī Lietuvas prezidentūra saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pantu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

“Eiropas Brīvprātīgo humānās palīdzības korpuss (EBHPK). Nodrošināt iespējas un atbalstu visu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņu dalībai EBHPK”

(izpētes atzinums pēc prezidentvalsts Lietuvas pieprasījuma).

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Ārējo attiecību specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2013. gada 25. septembrī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 493. plenārajā sesijā, kas notika 2013. gada 16. un 17. oktobrī (2013. gada 16. oktobra sēdē), ar 110 balsīm par un 2 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

Ievads

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja jau kopš tās izveides īpašu uzmanību ir pievērsusi brīvprātīgajam darbam, ciktāl tā ir iedzīvotāju praktiska rīcība, lai veicinātu solidaritāti, sociālo kohēziju un dzīves līmeņa uzlabošanu sabiedrībā, kurā tie veic savu darbu. Mēdz teikt, ka brīvprātīga darbība liecina par labas gribas pārpilnību sabiedrībā, un tā ir Eiropas Savienības pamatvērtību acīmredzams apliecinājums.

Dažādos atzinumos EESK ir iztīrījusi ar brīvprātīgo darbu saistītus jautājumus gan valstu mērogā, gan attiecībā uz pārrobežu pasākumiem Eiropas Savienībā, un faktiski EESK bija pirmā ES iestāde, kas rosināja izsludināt Eiropas Brīvprātīgā darba gadu. Turklāt EESK ir izstrādājusi atzinumus par pilsoniskās sabiedrības nozīmi ES ārējās darbības un attīstības sadarbības jomā.

Tā kā Līguma par Eiropas Savienības darbību 214. panta 5. punktā īpaši minēta Eiropas Brīvprātīgo humānās palīdzības korpusa (EBHPK) izveide, ko vēlāk pārdēvēja par iniciatīvu “EU Aid volunteers” (ES palīdzības brīvprātīgie), un ir uzsākta procedūra ar nolūku drīzumā pieņemt regulu par minētās iniciatīvas īstenošanu, EESK uzskata par lietderīgu paust savu nostāju, lai regulā un tās turpmākajos īstenošanas pasākumos varētu iekļaut Eiropas pilsoniskās sabiedrības ierosinājumus.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1 EESK atzinīgi vērtē Eiropas Brīvprātīgo humānās palīdzības korpusa (EBHPK) jeb “Palīdzības brīvprātīgo” izveidi, uzskatot, ka tas var veicināt Eiropas iedzīvotāju līdzdalību humānajā palīdzībā un jo īpaši darbību pilsoniskās sabiedrības organizācijās, piemēram, specializētās nevalstiskajās organizācijās (NVO).

1.2 EBHPK ir jābūt instrumentam, kas veicina to dalībvalstu iesaistīšanu, kurās humānās palīdzības tradīcijas vēl nav dziļi nostiprinājušās. Tādēļ EESK rosina apsvērt tādu konkrētu pasākumu īstenošanu, kas stiprina gan šo valstu brīvprātīgo līdzdalību, gan sniedz atbalstu to sociālajām un humānās palīdzības organizācijām.

1.3 Lai veicinātu iedzīvotāju atbalstu humānās palīdzības pasākumiem un brīvprātīgā darba nozīmes atzīšanu, EESK rosina apsvērt arī šiem jautājumiem veltītu vispārēju sabiedrības informēšanas un izpratnes veidošanas pasākumu rīkošanu.

1.4 EESK piekrīt Eiropas konsensā par humāno palīdzību paustajai nostājai par humānās palīdzības uzdevumiem un līdzekļiem un pauž pārliecību, ka humānā palīdzība ietver humāno krīžu upuru aizsardzību, viņu cieņas saglabāšanu un viņu tiesību ievērošanu.

1.5 EESK uzsver, ka humānās palīdzības jēdziens ir daudz plašāks nekā tikai palīdzības sniegšana, un atgādina, ka ir būtiski ievērot humānās palīdzības pamatprincipus — cilvēcību, objektivitāti, neitralitāti un neatkarību —, kā arī humāno palīdzību reglamentējošās tiesību normas.

1.6 EESK vēlas uzsvērt brīvprātīgā darba īpašo raksturu un risku to sajaukt ar citām profesionālas darbības formām. Tādā ekonomikas krīzes laikā kā pašlaik tas ir īpaši svarīgs aspekts gan Eiropas Savienības iekšējā, gan ārējā darbībā.

1.7 EESK norāda, ka dažādu dalībvalstu atšķirīgie tiesību akti brīvprātīgā darba jomā var negatīvi ietekmēt iniciatīvu "ES palīdzības brīvprātīgie".

1.8 Brīvprātīgo iesaistīšana jāveic, vienmēr pamatojoties uz nepieciešamību un iepriekš veicot katastrofu un sarežģītu krīžu skarto iedzīvotāju stāvokļa un vajadzību analīzi un novērtēšanu.

1.9 Regulas priekšlikumā⁽¹⁾ ir uzsvērtā nepieciešamība noteikt standartus attiecībā uz visiem brīvprātīgo līdzdalības procesa posmiem. EESK piekrīt šai nostādnei un rosina minētos standartus noteikt saskaņā ar pašreizējiem humānās palīdzības jomas labas prakses un kvalitatīvi īstenotu iniciatīvu piemēriem.

1.10 Sadarbību brīvprātīgā darba jomā īsteno sabiedriskās organizācijas un — mazākā mērā — publiskās civilās iestādes. Lai šis darbs būtu veiksmīgs, īpaši svarīga ir šo iestāžu darbības kvalitāte. EESK piekrīt, ka ir jāturpina izstrādāt organizāciju sertificēšanas mehānismus, kuru pamatā ir humānās palīdzības nozares pieredze un uzkrātās īpašās zināšanas. Sertificēšanas kritērijiem ir arī jābūt attiecināmiem (lai gan pielāgotā formā) uz saņēmējām organizācijām skartajās valstīs.

1.11 EESK pauž pārliecību, ka sertificēšanas mehānisms ir jāveido, pamatojoties uz šo pieredzi, un ka, to ieviešot, ir jāņem vērā tādi svarīgi kritēriji kā pārredzamība, brīva konkurence un vienlīdzīgas iespējas, kā arī pārskatāmība. Ar šo iniciatīvu ir jāveicina to valstu NVO līdzdalība, kurām ir mazāka pieredze šajā jomā.

1.12 EESK pauž pārliecību, ka līdztekus acīmredzami svarīgajai tehniski profesionālajai apmācībai iekļautai jābūt un lielāka nozīme jāpiešķir apmācībai par vērtībām, par skartajām iedzīvotāju grupām, attiecīgo starpkultūru dimensiju un palīdzības sniegšanas psihosociālajiem aspektiem — būtībā par daudziem jautājumiem, kas veido humānās palīdzības darbu un kas ietver vairāk nekā tikai tehnisku palīdzību.

1.13 EESK uzskata, ka padziļināti jāpēta tādu uzņēmumu dalība, kam ir korporatīvā vai cita veida brīvprātīgā darba pieredze, uzsverot arī mazo un vidējo uzņēmumu nozīmi.

⁽¹⁾ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko izveido Eiropas Brīvprātīgo humānās palīdzības korpusu ES palīdzības brīvprātīgie (COM (2012) 514 final).

2. Vispārīgi aspekti

2.1 Lai gan brīvprātīgais darbs un brīvprātīga rīcība ir daļa no ES *acquis* un jau vairākus gadus desmitus Eiropas iestādes šajā jomā ir īstenojušas dažādus projektus un programmas, Līgumā par Eiropas Savienības darbību ir iekļauta tikai viena konkrēta atsauce uz brīvprātīgo darbu — 214. panta 5. punktā, nodaļā par humāno palīdzību. Tajā ir ierosināts izveidot Eiropas Brīvprātīgo humānās palīdzības korpusu (EBHPK), lai veicinātu Eiropas jauniešu iesaistīšanos humānās palīdzības sniegšanā.

2.2 Lai gan dažādu iemeslu dēļ šādas atsauces iekļaušana rada pārsteigumu, Līgumā tā ir vienīgā norāde uz brīvprātīgo darbu. Humānā palīdzība ir viena no profesionalizētākajām sadarbības jomām. Līgumā nav atsauces uz brīvprātīgo darbu citās jomās, kurās Eiropā gūta pieredze, piemēram, jaunatnes, sociālās politikas u. c. jomās. Pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā ES iestādes ir veikušas pasākumus, kas virzīti uz minētās iniciatīvas īstenošanu. Komisija ir veikusi dažādus pētījumus par šīs iniciatīvas izpildāmību un iespējamo ietekmi un ir ieviesusi dažādus pilotprojektus, lai gūtu pieredzi un precizētu tās pielietojumu⁽²⁾. No pieņemtajām izmaiņām vērts uzsvērt iniciatīvas pārdēvēšanu par "ES palīdzības brīvprātīgie" un progresu diskusijās par regulu, kurā būtu reglamentēta iniciatīvas ieviešana.

2.3 EESK vēlas atgādināt, ka brīvprātīgā darba jomā vienmēr ir strādājušas daudzas Eiropas sabiedriskās organizācijas un ka tādēļ EESK darbā uzmanība ir pievērsta tā atbalstam, veicināšanai utt.

2.4 Vienlaikus EESK dažādos atzinumos ir paudusi nostāju par attīstības sadarbības aspektiem un ES ārējām darbībām, īpaši uzsverot aspektus, kas ir saistīti ar tās pilnvarām, tostarp pilsoniskās sabiedrības nozīmi un darbu un sociālajām tiesībām.

2.5 Humānā palīdzība ir viens no ES ārējās darbības virzieniem, un tieši šajā jomā visskaidrāk izpaužas Eiropas pilsoniskās sabiedrības līdzdalība un tās lielā nozīme. Vairāk nekā 47 % Eiropas Komisijas humānās palīdzības tiek piešķirti, izmantojot NVO⁽³⁾, un līdzīgs stāvoklis ir vērojams lielākajā daļā dalībvalstu. Turklāt saskaņā ar Eurobarometra pētījumiem tā ir viena no ES politikas jomām, ko īpaši atbalsta Eiropas iedzīvotāji.⁽⁴⁾

⁽²⁾ Humānās palīdzības ĢD par šo tematu pasūtīja trīs prognožu pētījumus (2006., 2010. un 2012. gadā): "Pārskats par Eiropas Brīvprātīgo humānās palīdzības korpusa izveidi" (2006. gads), "Pārskats par Eiropas Brīvprātīgo humānās palīdzības korpusa izveidi — galīgais pārskats" (2010. gads) un "Ietekmes novērtējums: Eiropas Brīvprātīgo humānās palīdzības korpusa izveide" (2012. gads), kuros tika gūti dažādi secinājumi.

⁽³⁾ Humānās palīdzības ĢD 2012. gada ziņojuma dati http://ec.europa.eu/echo/files/funding/figures/budget_implementation/AnnexV.pdf

⁽⁴⁾ Par šo tematu veiktajā 2012. gada marta Eurobarometra pētījumā iekļautie dati liecina, ka 88 % Eiropas iedzīvotāju atbalsta Savienības līdzekļu piešķiršanu šiem uzdevumiem. http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_383-384_fact_lv_lv.pdf

2.6 Kopš 1996. gada, kad tika apstiprināta Komisijas Regula (EK) Nr. 1275/1996, ir radīts stabils pamats darbam humānās palīdzības jomā, un tas tika papildināts, pieņemot Eiropas konsensu par humāno palīdzību, ko 2007. gadā parakstīja trīs iestādes (Padome, Komisija un Parlaments) un kurā ir iekļauts humānās palīdzības politikas vispārējs regulējums. Minētajā dokumentā ir definēts vienots ES humānās palīdzības redzējums, politiskie mērķi un principi un izklāstīta ES vīzija, kas ļauj uz humānās palīdzības vajadzībām reaģēt vienotāk un efektīvāk. Tāpat ir arī definēta dalībvalstu un ES iestāžu nozīme. Visbeidzot, Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 214. pantā ir noteikts, ka humānā palīdzība tiek sniegta politiski neatkarīgā veidā.

2.7 EESK piekrīt Eiropas konsensā par humāno palīdzību paustajam viedoklim, ka "ES humānās palīdzības mērķis ārkārtas situācijā ir nodrošināt vajadzībām atbilstošu rīcību, nolūkā saglabāt dzīvību, novērst un atvieglot cilvēku ciešanas, kā arī uzturēt cilvēka cieņu, kur vien tas vajadzīgs, ja valdības un vietējās iesaistītās personas ir pārslogotas, nespēj vai nevēlas rīkoties. ES humānajā palīdzībā ietilpst atbalsta, palīdzības un aizsardzības pasākumi, lai izglābtu un saglabātu dzīvības civiliedzīvotāju stāvokļa krīzes situācijās vai tūlīt pēc tam, kā arī rīcība, kuras mērķis ir atvieglot vai gūt brīvu pieeju grūtībās nonākušajiem, kā arī šādas palīdzības brīvu plūsmu. ES vajadzības gadījumā humāno palīdzību sniedz, reaģējot gan uz cilvēka izraisītām krīzēm (tostarp sarežģītām ārkārtas situācijām), gan uz dabas katastrofām".⁽⁵⁾ EESK ļoti atzinīgi vērtē atsauces uz cietušo aizsardzību un cilvēka cieņas uzturēšanu, uzskatot, ka tas pārsniedz palīdzības jēdziena robežas.

2.8 Tādēļ EESK uzsver, ka papildus cietušo tiesību definīcijām, kas iekļautas starptautiskajās humānās palīdzības tiesībās, vai iepriekš minētajiem Eiropas juridiskajiem instrumentiem, dažas atzītas humānās palīdzības organizācijas, piemēram, "Ārsti bez robežām", uzskata, ka "humānā palīdzība ir vienas pilsoniskās sabiedrības žests citai pilsoniskajai sabiedrībai — no cilvēka cilvēkam —, un tās mērķis ir glābt dzīvības un mazināt ciešanas. Atšķirībā no citu veidu palīdzības tās mērķis ir nevis pārveidot sabiedrību, bet gan pārvarēt kritisku laikposmu. Šīs saistības ir pret cilvēkiem, nevis valstīm". Pilsoniskajai sabiedrībai humānās palīdzības jomā ir būtiska nozīme.

2.9 EESK vēlas uzsvērt, ka humānās palīdzības jēdziens pēdējos gadu desmitos ir mainījies un tagad ietver profilaksi un risku novēršanu, palīdzību, aizsardzību un atjaunošanu pēc katastrofām vai pēc karadarbības. Eiropas Savienība, pieņemot Eiropas konsensu par humāno palīdzību, šajā jomā ir bijusi vadībā. Humānā palīdzība ne vien tiecas nodrošināt vajadzības,

bet arī ietver tādus elementus, kuru pamatā ir tiesības un cilvēka cieņas atjaunošana. Tiesībās balstītas pieejas ietvaros EESK var dot savu īpašo ieguldījumu.

2.10 EESK vēlas arī uzsvērt, ka Eiropas konsenss par humāno palīdzību un iniciatīva "ES palīdzības brīvprātīgie" var veicināt šo jautājumu aktualizēšanu atsevišķās dalībvalstīs, kurās humānās palīdzības tradīcijas nav attīstītas, taču ir liels potenciāls piedāvāt jaunu redzējumu, dinamiku un brīvprātīgos. Viens no iniciatīvas "ES palīdzības brīvprātīgie" ieguvumiem varētu būt visas Eiropas Savienības iedzīvotāju brīvprātīgā darba veicināšana humānās palīdzības jomā.

2.11 Tāpēc EESK pauž gandarījumu par iniciatīvu "ES palīdzības brīvprātīgie" un attiecīgās regulas izstrādē vēlas iekļaut savus ierosinājumus, it īpaši tajos aspektos, kuri ir visciešāk saistīti ar Komitejas uzdevumiem un pieredzi, ko tā guvusi kā ES pilsoniskās sabiedrības pārstāve.

3. Brīvprātīgais darbs Eiropas palīdzības jomā

3.1 EESK piekrīt brīvprātīgā darba definīcijām, kas ir norādītas regulas priekšlikumā un iekļautas citos atzinumos. EESK vēlas uzsvērt brīvprātīgā darba patieso būtību un risku to sajaukt ar citām nodarbinātības formām. Tādā ekonomikas krīzes laikā kā pašlaik tas ir īpaši svarīgs aspekts gan Eiropas Savienības iekšējā, gan ārējā darbībā. Tāpēc EESK rosina noteiktos gadījumos izvērtēt Eiropas brīvprātīgā darba iespējamo ekonomisko ietekmi valstīs, kurās strādā brīvprātīgie.

3.2 EESK vēlas atgādināt, ka tiesību aktiem par brīvprātīgo darbu Eiropas Savienībā un jo īpaši par brīvprātīgo starptautisko darbību ir jābūt saskaņotiem. EESK norāda, ka brīvprātīgā darba atšķirīgais tiesiskais regulējums dažādās dalībvalstīs iniciatīvu "ES palīdzības brīvprātīgie" var ietekmēt negatīvi.⁽⁶⁾

3.3 Vienlaikus EESK pauž pārliecību, ka šādai iniciatīvai ir jāveicina brīvprātīgā darba un humānās palīdzības jautājumu aktualizēšana dalībvalstīs, kurās tradīcijas šajā jomā nav tik attīstītas. Inīciatīvai būtu jānodrošina līdzdalības iespēja šo valstu organizācijām un jāveicina brīvprātīgo iesaistīšana no visas Savienības saskaņā ar vienlīdzīgu iespēju principiem. EESK ierosina īstenot konkrētus pasākumus, lai veicinātu gan organizāciju, gan brīvprātīgo līdzdalību no tām dalībvalstīm, kuras līdz šim humānās palīdzības pasākumos piedalījušās mazāk.

⁽⁵⁾ Konsensa 8. pants (OV C 025, 30.1.2008., 1.–12. lpp.). Konsensā minētas arī tādas iniciatīvas kā *SPHERE* projekts, kurā definētas humāno krīžu skarto iedzīvotāju tiesības un rosināti pasākumi to aizsardzība. *SPHERE* "Humānās palīdzības harta" un obligātie standarti.

⁽⁶⁾ EESK atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai — Paziņojums par ES politiku un brīvprātīgo darbu: pārrobežu brīvprātīgā darba atzīšana un veicināšana Eiropas Savienībā". COM(2011) 568 final. OV C 181, 21.6.2012., 150.-153. lpp.

3.4 Lai gan sākotnēji Līgumā par Eiropas Savienības darbību brīvprātīgo darbs tika attiecināts tikai uz humāno palīdzību, faktiski liela daļa finansēto pilotprojektu un brīvprātīgajiem uzticēto uzdevumu ir plašāka — tā attiecas arī uz sadarbību attīstības jomā, katastrofu risku mazināšanu, atjaunošanu un rekonstrukciju, stāvokļa atvieglošanu, izturību utt. EESK uzskata, ka šāda pielāgošana ir loģiska, un rosina pētīt, kā sekmēt turpmāko brīvprātīgo darbību ES attīstības sadarbības jomā.

3.5 Brīvprātīgo darbam Eiropas humānajā palīdzībā un attīstības sadarbības pasākumos kopumā jābūt saskaņotam ar pārējām ES iestāžu darbībām, tās jāpapildina un tajās jāieklaujas. EESK uzskata, ka brīvprātīgo darbs var būt noderīgs arī citās starptautiskās attīstības sadarbības jomās, taču brīvprātīgie jāiesaista, rīkojoties apdomīgi, piesardzīgi un neradot kaitējumu, tādējādi atbilstīgi ierobežojot to situāciju klāstu, kurās brīvprātīgie tiek norīkoti.

3.6 Tāpēc EESK atbalsta to, ka Eiropas Parlaments ir ierobežojis brīvprātīgo iespējamo līdzdalību konfliktu situācijās, kas rada draudus drošībai, vai sarežģītos ārkārtas apstākļos. Palīdzības saņēmēju, brīvprātīgo un kopumā visa personāla drošībai ir jābūt pirmajā vietā, it īpaši situācijās, kādās tiek sniegta humānā palīdzība.

3.7 Tāpēc EESK rosina panākt virzību tādu projektu veidu noteikšanā, kas ir piemērotāki brīvprātīgo iesaistīšanai, vai vismaz stingrāk noteikt, kāda veida darbībā nevajadzētu iesaistīt minētās iniciatīvas brīvprātīgos. Humānās palīdzības sniegšanas pasākumi ir ļoti plaši un dažādi, un starp tiem ir jāmeklē tādi, kuri ir vispiemērotākie brīvprātīgo iesaistei.

3.8 EESK arī pauž gandarījumu, ka jauniešu brīvprātības jēdziens, kas izrietēja no Līguma, ir aizstāts ar reālistiskāku versiju, kura ietver dažādus brīvprātīgā darba tipus, tiem nepieciešamās prasības, īpatnības utt. EESK uzskata, ka ir jācenšas panākt, lai projektā būtu līdzsvarota dzimumu pārstāvība.

4. Iniciatīvas “ES palīdzības brīvprātīgie” īstenošanas uzdevumi

4.1 ES iestādēm ir piesardzīga pieeja iniciatīvas “ES palīdzības brīvprātīgie” praktiskā īstenošanā. Lai izvairītu turpmākos uzdevumus un uzņemtos tos izpildīt, liela uzmanība būtu jāvelta līdz šim īstenoto izmēģinājuma projektu un iniciatīvu novērtēšanai. Šādu novērtējumu rezultāti būtu jādara zināmi visām ieinteresētajām pusēm un gūtās atziņas jāapspriež.

4.2 Brīvprātīgo iesaistīšana jāveic, vienmēr pamatojoties uz nepieciešamību un pieprasījumu, iepriekš veicot katastrofu un

sarežģītu krīžu skarto iedzīvotāju stāvokļa un vajadzību analīzi un novērtēšanu. Ļoti svarīgi minēto uzdevumu veikt, iesaistot koordinācijas mehānismus gan ES līmenī (Humānās palīdzības un pārtikas palīdzības jautājumu darba grupu (COHAF), Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD mehānismus utt.), gan starptautiskā līmenī — ar Humānās palīdzības koordinācijas biroja (OCHA) starpniecību.

4.3 Tāpat ir jāizveido skaidri mehānismi ar patlaban aktīviem humānās palīdzības jomā specializētiem tīkliem, piemēram, Starptautisko Sarkanā Krusta un Sarkanā Pusmēness biedrību federāciju, VOICE (Brīvprātīgās organizācijas sadarbībai ārkārtas situācijās) vai Starptautisko Brīvprātīgo organizāciju padomi (ICVA) utt.

4.4 Regulas priekšlikumā ir uzsvērtā nepieciešamība noteikt standartus attiecībā uz visiem posmiem brīvprātīgo norīkošanai uz trešām valstīm. EESK piekrīt šai nostādnei un rosina minētos standartus noteikt saskaņā ar pašreizējiem atbilstīgiem humānās palīdzības jomas labas prakses un kvalitatīvi īstenotu iniciatīvu piemēriem. (7)

4.5 Šajos standartos īpaša nozīme jāpiešķir drošības jautājumiem un tam, kā nodrošināt atbilstošus apstākļus, kas brīvprātīgajiem ļautu veikt savu darbību un radīt pievienoto vērtību humānās palīdzības projektos.

4.6 Sadarbību brīvprātīgā darba jomā īsteno sabiedriskās organizācijas un — mazākā mērā — publiskās civilās iestādes. Lai šī darbība būtu veiksmīga, īpaši liela nozīme ir kvalitatīvām iestādēm. EESK piekrīt, ka ir jāturpina izstrādāt organizāciju sertificēšanas mehānismus, kuru pamatā ir pieredze un darba apjoms humānās palīdzības nozarē. Tādēļ EESK rosina analizēt un izvērtēt Civilās aizsardzības un humānās palīdzības ĢD uzkrāto pieredzi saistībā ar partnerības pamatnolīgumiem ar nevalstiskajām organizācijām un ANO aģentūrām. (8)

4.7 EESK pauž pārliecību, ka sertificēšanas mehānisms ir jāveido, pamatojoties uz visu minēto pieredzi, un, to ieviešot, jāņem vērā tādi svarīgi kritēriji kā pārredzamība, brīva konkurence un vienlīdzīgas iespējas, kā arī pārskatatbildība. Ar šo iniciatīvu ir jāveicina tādu valstu NVO līdzdalība, kurām tradīcijas šajā jomā nav tik attīstītas. Tādēļ EESK rosina izstrādāt konkrētus pasākumus, ar kuriem šādās valstīs popularizēt iniciatīvu “ES palīdzības brīvprātīgie” un humānās palīdzības sniegšanu kopumā.

(7) EESK rosina īpaši uzraudzīt kopējo standartu iniciatīvu (JSI), kas izveidota ar trim būtiskām humānās palīdzības pilnveidošanas iniciatīvām: projektu SPHERE, iniciatīvu HAP (starptautiskā partnerība pārskatatbildībai humānās palīdzības jomā) un kodeksu “People in Aid”.

(8) Tāpat vajadzētu pārraudzīt Humānās palīdzības sniegšanas vadības komitejas iesniegtos priekšlikumus, kas patlaban tiek apspriesti, kā arī pētīt vairākās dalībvalstīs ieviestos akreditācijas mehānismus, lai rastu saskaņotus risinājumus un novērstu dublēšanos.

4.8 Sertificēšanas kritērijiem ir jābūt attiecināmiem (lai gan pielāgotā formā) arī uz saņēmējām organizācijām skartajās valstīs. Prioritāte jāpiešķir saņēmēju organizāciju spēju stiprināšanas pasākumiem, un tiem jānodrošina projekta tehniskais, loģistikas un finanšu atbalsts. Šī iniciatīva var būt kā atbalsta instruments, lai sniegtu palīdzību partneriem dienvidu valstīs un stiprinātu kopienas, kas saņēmušas atbalstu. EESK šim tematam ir pievērsusi īpašu uzmanību un šajā jomā pieņēmusi vairākus atzinumus.⁽⁹⁾

4.9 EESK uzsver, ka iestādēm, kuras nosūta un uzņem brīvprātīgos, ir jābūt civilām iestādēm, lai nodrošinātu, ka tiek saglabāti humānās palīdzības principi un vērtības un ka skartās kopienas tos pieņem.

4.10 Attiecībā uz tādu uzņēmumu dalību, kam ir korporatīvā brīvprātīgā darba vai cita veida pieredze, EESK uzskata, ka šis temats ir rūpīgi jāpēta, lai ierosinātu dažus mehānismus šādi līdzdalībai. Jebkurā gadījumā EESK uzskata, ka ir jāpalielina mazo un vidējo uzņēmumu nozīme, nevis — kā tas dažkārt noticis — jāstrādā tikai ar lielajām korporācijām, kurās ir uzņēmuma sociālās atbildības (CSR) vai līdzīgas nodaļas.

4.11 Lai pasākumus veiksmīgi īstenotu, ļoti liela nozīme ir iniciatīvas “ES palīdzības brīvprātīgie” kandidātu apmācībai. EESK pauž pārliecību, ka līdztekus tehniski profesionālajai apmācībai, kas ir neapšaubāmi svarīga, iekļautai un nozīmīgākai jābūt apmācībai vērtību jomā, apmācībai par skartajām iedzīvotāju grupām, attiecīgo starpkultūru dimensiju un palīdzības sniegšanas psihosociālajiem aspektiem — būtībā par daudziem jautājumiem, kas veido humānās palīdzības darbu papildus tehniskajai jomai. Sniedzot humāno palīdzību, īpaši svarīgi ir

ievērot tās principus un vērtības, kam jābūt būtiskam brīvprātīgo apmācības elementam.

4.12 Tādēļ ir jāiesaista iestādes, kurām jau ir pieredze šajā jomā dažādās dalībvalstīs, kā arī Eiropas mēroga apmācības tīkli. Tiem jābūt ne vien augstākās izglītības iestāžu tīkliem, bet arī bezpeļņas organizāciju tīkliem. Īpaša vēriba jāpievērš jau īstenojamos pilotprojektos ietvertu apmācības pasākumu novērtēšanai. EESK mudina pēc iespējas ātrāk apkopot šīs jomas labas prakses piemērus kā mērauklu (*benchmarks*) turpmākiem priekšlikumiem.

4.13 Regulas priekšlikumā ir apsvērta iespēja izveidot datu bāzi, kurā būtu iekļauti potenciālie brīvprātīgie, kurus vēlāk varētu norīkot akreditētas organizācijas vai, iespējams, Komisijas dienestā. EESK vēlas vērst uzmanību uz to, ka brīvprātīgo iesaistīšana organizācijās ir atkarīga ne tikai no tehniskām prasībām, bet arī no nostājas attiecībā uz kopējām vērtībām un no organizācijas pilnvaru un uzdevumu pieņemšanas. EESK pauž pārliecību, ka minētais aspekts jāņem vērā, lai kāda būtu Eiropas Komisijas noteiktā kārtība brīvprātīgo datu bāzes izveidei.

4.14 Iniciatīvas “ES palīdzības brīvprātīgie” īstenošana dod iespēju izvērst pasākumus Eiropas iedzīvotāju informēšanai un izglītošanai jautājumos, kas skar solidaritāti, nepieciešamību nodrošināt palīdzības plūsmu arī krīzes laikā un popularizēt universālas vērtības. Tāpat kā citos atzinumos, EESK vēlas uzsvērt, ka nepieciešama ne tikai attiecīgo pasākumu lielāka atpazīstamība, bet arī jāveido ciešākas saiknes ar sabiedrību kopumā. Lai to panāktu, liela nozīme ir pilsoniskās sabiedrības organizācijām, no kurām daudzas ir pārstāvētas EESK. EESK uzskata, ka sabiedrības informēšanas pasākumi galvenokārt īstenojami dalībvalstīs ar mazāku pieredzi humānās palīdzības sniegšanā.

Briselē, 2013. gada 16. oktobrī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs

Henri MALOSSE

⁽⁹⁾ EESK atzinums par tematu: “Pilsoniskās sabiedrības līdzdalība Eiropas Savienības īstenojamajā politikā attīstības jomā un sadarbības politikā attīstības jomā”. OV C 181, 21.6.2012., 28.-34. lpp.